

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת העברית ביסודי

קריאה מהנה!

תוכנית פדגוגית חינוכית לקידום השפה והאוריינות

בכיתות ד-ו

בבית הספר של החופש הגדול

"קיץ פלוס"

תשפ"ו

הפיקוח על הוראת העברית ביסודי – המזכירות הפדגוגית, אגף שפות

פיתוח והובלה של התוכנית: ד"ר לימור קולן, מפמ"ר עברית בגיל הרך וביסודי

פיתוח יחידות ההוראה:

ד"ר אפרת קוצר, מדריכה ארצית, הפיקוח על הוראת העברית ביסודי, המזכירות
הפדגוגית, אגף שפות

אורית חמרי, מדריכה ארצית, הפיקוח על הוראת העברית ביסודי, המזכירות הפדגוגית,
אגף שפות

שרון לוי, מדריכה ארצית, הפיקוח על הוראת העברית ביסודי, המזכירות הפדגוגית, אגף
שפות

עריכת לשון: רותם פייביש

קיץ תשפ"ו, 2026

קריאה מהנה! בבית הספר של הקיץ

הקדמה

התוכנית הפדגוגית לכיתות ד-ו מתמקדת בקריאה חווייתית של טקסטים מעולם השיח העיוני, במסגרת הוראה ולמידה בקבוצה קטנה. התוכנית עוצבה בהלימה מלאה ליעדים ולמאפייני הלמידה הייחודיים של בית הספר של החופש הגדול במסגרת התוכנית "קיץ פלוס". התוכנית מותאמת להוראה על בסיס יומיומי, ברצועת זמן בת שעה וחצי.

מטרות התוכנית

מטרת העל של התוכנית היא לטפח חווית קריאה שיתופית, מהנה ומשמעותית בימי הקיץ. מסע הקריאה המשותף ישמש מצע עשיר להרחבת ההון הלשוני והאורייני של התלמידים. התוכנית נועדה לקדם את **ההישגים בתחומי האוריינות הלשונית** ולשמור על רצף הלמידה האוריינית במהלך חופשת הקיץ.

מטרות התוכנית נחלקות לפי שני צירים פדגוגיים מרכזיים:

הציר הלשוני והאורייני: פיתוח כישורי האוריינות הלשונית

1. טיפוח שפה והון לשוני: הרחבת אוצר המילים ושימוש במבנים לשוניים עשירים מתוך ההקשר הטקסטואלי.
2. קידום מיומנויות הקריאה: ביסוס שטף הקריאה והעמקת ההבנה בממדי הבנה שונים.
3. פיתוח כישורי הבעה (בדיבור ובכתב): עידוד התלמידים להביע את עצמם, לנסח רעיונות ולכתוב בעקבות הקריאה.

הציר הקוגניטיבי והבין-תחומי: סקרנות וחשיבה

1. פיתוח החשיבה: עידוד התלמידים לשאול שאלות, להסיק מסקנות ולהשוות.
2. למידה בין-תחומית והרחבת ידע עולם: פיתוח סקרנות אינטלקטואלית ולמידה בתחומי תוכן מגוונים.

תכני התוכנית

התוכנית מתמקדת בקידום מיומנויות האוריינות הלשונית בצורה הוליסטית ואינטגרטיבית. במסגרתה, מוצעות לכל שכבת גיל שתי יחידות הוראה עשירות המעוגנות בהקשר תמטי. הטקסטים שהתלמידים יקראו מהווים מצע להרחבת ידע עולם ולקידום המיומנויות האורייניות.

להלן מפרט התכנים וחומרי ההוראה והלמידה לפי שכבות הגיל:

כיתה	נושא	יחידות הוראה וחומרי למידה
ד	קפיצה לחלל ושטף קריאה	1. הנחיתה הראשונה על הירח – מדריך למורה, מצגת למורה, חוברת לתלמיד, משחקים 2. שיאים חדשים – מדריך למורה, מצגת למורה, חוברת לתלמיד, משחקים 3. סביבת "גמבה" לתרגול שטף קריאה – מסלול למידה אישי
ה	לנהוג בחוכמה	1. חוכמת הענווה – מדריך למורה, מצגת למורה, חוברת לתלמיד, משחקים 2. הטלפון חכם? – מדריך למורה, מצגת למורה, חוברת לתלמיד, משחקים
ו	אוריינות מדעית 'בין הפיזי לווירטואלי'	1. ניסויים עם נר – מדריך למורה, חוברת לתלמיד 2. הקרב על הפנאי – מדריך למורה, מצגת למורה, חוברת לתלמיד, משחקים

עקרונות פדגוגיים ודידקטיים

- השיעור יתנהל בקבוצה קטנה של עד 15 תלמידים כדי לאפשר יחס אישי ושיח מעמיק.
- התלמידים יקבלו עותק של הטקסט וחוברת פעילות אישית שבה תתועד הכתיבה.
- במרכז השיעור עומד הטקסט הנבחר. תיהלך הקריאה והלמידה נעשה בצורה חווייתית **בסגנון "חדר בריחה"** – הקריאה כהרפתקה.
- המהלך מתוכנן בקפידה ומלווה במצגת ייעודית שיש להקרין לתלמידים (לחלופין, אפשר גם להדפיס עותקים לכל זוג תלמידים).
- השיעור מבוסס על מודל ההוראה "מטקסט לשיעור", הכולל שלושה שלבים מרכזיים בתיהלך הלמידה: פעילות טרום-קריאה, קריאה דיאלוגית של הטקסט, ופעילויות מגוונות לקידום אוצר המילים, ההבנה והכתיבה.

מהלך ההוראה: מודל הוראה הוליסטי

מטרות הפעילות	תיאור הפעילות	השלב בתיהלך הלמידה
<ul style="list-style-type: none"> ✓ עירור הסקרנות האוריינית ✓ העלאת ידע קודם ✓ הרחבת ידע עולם ✓ למידת אוצר מילים רלוונטי 	<p>פעילות הטרמה המהווה "כרטיס כניסה" לטקסט.</p> <p>לדוגמה: משחק אוצר מילים, טקסטון קצר "הידעת?", שאלות מסוג מה אני יודע על... מה אני רוצה לדעת על...</p>	טרום-קריאה
<ul style="list-style-type: none"> ✓ הגברת העניין וההנעה (מוטיבציה) לקריאה ✓ מיקוד הקשב וההבנה ✓ פיתוח קריאה ביקורתית ✓ הגברת המכוונות העצמית בקריאה 	<p>קריאה פעילה, אינטראקטיבית ומנוטרת הבנה.</p> <p>הפעילות משלבת עצירות מובנות לשיח במליאה ובלמידת עמיתים, לצד תיעוד בחוברת הפעילויות.</p>	קריאה דיאלוגית של הטקסט
<ul style="list-style-type: none"> ✓ קידום הבנת הנקרא ✓ הרחבת אוצר מילים וידע לשוני ✓ התנסויות בהבעה בכתב כגון: כתיבת הסבר, דעה, משפטי השוואה, מיזוג מידע. ✓ הגברת חדוות הלמידה ✓ הגברת הפעלתנות בלמידה 	<p>מגוון פעילויות המותאמות להזדמנויות שהטקסט מזמן:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. שאלות לתיהלך ההבנה. 2. ארבע קטגוריות לשוניות (עם 3 פעילויות לכל קטגוריה). 3. משימות כתיבה לבחירה. 4. שילוב משחקים בלמידה: <ul style="list-style-type: none"> ▪ משחק מסלול עם שאלות הבנה ▪ משחק טריוויה ("מה השאלה") 	קידום מיומנויות בזיקה לטקסט

אופן ניהול השיעור

פתיחה במליאה: הצגת הנושא (ראו מצגת מלווה) והכוונת התלמידים לביצוע המשימות לפי המהלך המוצע.

חלוקת חומרים והטרמת החוויה: חלוקת חומרי הלמידה והסבר לתלמידים שהטקסט ילווה אותם לאורך מספר מפגשים, כאשר הלמידה תיעשה בסגנון "חדר בריחה" - **קריאה כהרפתקה**.

חלוקה לחברותות: חלוקת התלמידים לזוגות או לשלוש (2-3 תלמידים) לפי הרכב חברתי נוח, נעים ומקדם.

בחירה בין מודלים פדגוגיים להוראה: מומלץ לנהל את השיעור במודל הפדגוגי "איתי ולידי".

1. אפשרות א' (הנחיה ישירה בקבוצה): המורה מנחה ומקיימת הוראה בקבוצה הקטנה, מובילה את הקריאה הדיאלוגית ומתווכת את המשימות. במקביל, התלמידים עובדים בלמידת עמיתים בחברותות (בזוגות) באופן שיתופי, כאשר כל תלמיד ותלמידה מתעדים את התוצרים בחוברת האישית שלהם.

2. אפשרות ב' (תיווך וליווי החברותות): הלמידה מתנהלת בעיקרה בלמידת עמיתים בחברותות. המורה עוברת בין הקבוצות השונות ומלווה אותן בהתאם לצורך: בהנחיה מפורשת, בהקראה קולית, בהובלת השיח הדיאלוגי סביב הרעיונות בטקסט, או במתן משוב על השיח ועל הכתיבה (בהתאם למאפייני הלומדים ומשימות היחידה).

קריאה מהנה והצלחה רבה!

מצוות הפיתוח

מדריך למורה: שיאים חדשים בחלל

יחידת הוראה זו מיועדת לכיתות ד, להוראה בקבוצה קטנה, במסגרת בית הספר של החופש הגדול – "קיץ פלוס".

במרכז הלמידה עומד הטקסט "**שיאים חדשים בחלל**". הטקסט נלמד כחלק מהנושא המרכזי "**קופצים לחלל**" הכולל שני טקסטים.

מאפייני הטקסט: כדאי להכיר את ההזדמנויות והאתגרים שהטקסט מזמין.

הטקסט "**שיאים חדשים בחלל**" מאת אייל פיטרו, שהתפרסם ב"סימניה, ירחון לילדים בעברית קלה" מאופיין כטקסט חדשותי-סיפורי. הטקסט כולל מנגנוני תיווך מובנים וגלויים המסייעים לקוראים צעירים להתמודד עם נושא מדעי-טכנולוגי מורכב מבלי לחוות עומס או תסכול. להלן כמה מאפיינים בולטים של הטקסט:

תוכן ומבנה הטקסט: נושא החלל מזמין באופן טבעי דחיסות רעיונית גבוהה בשל נתונים מספריים מופשטים ומרחקים עצומים, אך הטקסט מנטרל את העומס בהצלחה. כדי להפיג את ה"יובש" של הנתונים המדעיים (כמו מהירות של 40,000 קמ"ש), משולב בטקסט ציטוט ישיר, מרגש וויזואלי של האסטרונאוט ריד וייזמן, המתאר את כדור הארץ ואת הזוהר הצפוני ("זה היה הרגע המרהיב ביותר"). רכיב זה מחבר את הקורא הצעיר אל החוויה האנושית ומקל על קליטת המידע.

הטקסט קצר (322 מילים), והמבנה שלו פשוט, בהיר וקל מאוד להתמצא בו.

הטקסט מחולק לשני חלקים עיקריים בעלי אופי שונה. החלק הראשון הוא דיווח חדשותי-סיפורי על משימת החלל העכשווית ("ארטמיס"), והחלק השני כולל ריכוז של עובדות היסטוריות תחת כותרת המשנה "המרוץ לחלל – עובדות מעניינות". הפרדה זו מונעת בלבול בין ההווה לעבר. כל פסקה בחלק הראשון קצרה מאוד (משפטים ספורים) ומטפלת בת-נושא אחד מוגדר (פסקה על המראת המשימה ומטרתה, פסקה על שיא המרחק שנשבר, ופסקה על הדרך חזרה והנחיתה). מבנה זה מאפשר לקורא הצעיר לבצע הפסקות קצרות לעיבוד המידע בין פסקה לפסקה. החלק ההיסטורי מאורגן בנקודות מסודרות כרונולוגית (משנת 1961 ועד 1969), המקלות על העין ועל הזיכרון בהשוואה לפסקאות מידע דחוסות. ריכוזן של עובדות אלו בסוף הטקסט כנקודות קצרות ובלתי תלויות (כולל הציטוט המפורסם של ניל ארמסטרונג) מאפשר לתלמיד לקרוא אותן יותר בקלות.

לשון הטקסט: הטקסט עבר התאמה מכוונת ללשון קלה. הקלה זו מצויה בגוף הטקסט. מילה במשלב גבוה היא מלווה בביאור מילה בצמידות לה, לדוגמה: "מאויישת (שיש בה אנשים)", "בתום (בסוף)", "חדרה (נכנסה)" ו-"הקוסמונאוט הסובייטי (אסטרונאוט רוסי)". יישום זה שומר על רציפות הקריאה ומונע את הצורך לפנות למילון חיצוני.

המשפטים עצמם קצרים, בעלי מבנה תחבירי פשוט (נושא-נשוא) ואינם כוללים פסוקיות מורכבות מדי.

שמות האסטרונאוטים, המשימות והמונחים המדעיים מנוקדים באופן מלא (למשל: אֶסְטְרוֹנָאוֹטִים, אֶרְטֵמִיס, אוריון, אפולו, ריד וייסמן, ווסטוק, המאוישת, מהאטמוספירה, יורי גגרין, ניל ארמסטרונג). הניקוד חיוני בגיל זה לצורך פענוח פונטי נכון של מילים שאינן מוכרות לקורא משפת היומיום.

תיאור של יחידת ההוראה

יחידת ההוראה מציעה מעטפת למידה שלמה ומתהלכת: היא נפתחת בשלב ההכנה לקראת הקריאה ("כרטיס כניסה" לטקסט), ממשיכה בקריאה פעילה ואינטראקטיבית, ומסתיימת בעיבוד מעמיק של ההבנה. מהלכי ההוראה מקדמים אוצר מילים, ידע לשוני ומיומנויות אורייניות בצורה משולבת, אינטגרטיבית וחוייתית.

חשוב לשמור על סדר הפעילויות ביחידה כפי שהן מופיעות בשקופית הפתיחה במצגת. במדריך למורה מפורטות ההנחיות ומוצעות תשובות מיטביות לכלל הפעילויות המופיעות ביחידה.

חומרי ההוראה והלמידה

יש להדפיס כמספר התלמידים	"שיאים חדשים בחלל"
יש להדפיס כמספר התלמידים	חוברת לתלמיד
להצגה במליאה	מצגת "חדר בריחה"
יש להדפיס את לוח המשחק והכרטיסים	"מה השאלה" – משחק טריוויה קבוצתי ▪ לוח משחק ▪ 24 כרטיסי משחק
יש להדפיס את לוח המשחק והכרטיסים	משחק מסלול, הבנת הנקרא ▪ לוח מסלול (ארוך) ▪ לוח מסלול (קצר) ▪ כרטיסי משחק ▪ כרטיסי הפתעה – צד פנימי ▪ כרטיסי הפתעה – צד קדמי ▪ כרטיסי הפתעה – צד אחורי

מהלך השיעור

להלן מפרט המשימות, תשובות ומחווין לבידוק המשימות:

חלק א': הטרמה – "כרטיס כניסה"

השאלה לתלמידים: א. הכותרת הראשית של הכתבה שנקרא היא: "שיאים חדשים בחלל". כתבו אילו "שיאים", לדעתכם אפשר "לשבור" בחלל.

תשובה למורה: תשובות אפשריות של תלמידים עשויות להיות: לדעתי, לפי הכתבה "שיאים חדשים בחלל", אפשר "לשבור" בחלל כמה שיאים חשובים ומעניינים: המרחק הגדול ביותר מכדור הארץ שאליו הגיעו בני אדם/ שיא של מהירות הטיסה בחלל/ זמן שהייה בחלל, כלומר כמה ימים או חודשים בני אדם מצליחים להיות בחלל ברצף/ להגיע ליעדים שעדיין לא הגיעו אליהם.

שאלה לתלמידים: ב. השלימו את הטבלה הבאה (כתבו לפחות פרט אחד בכל עמודה):

תשובה למורה:

מה הייתי רוצה לגלות או ללמוד בטקסט שנקרא כעת?	מה אני כבר יודע/ת על הירח ועל טיסות לחלל?
תשובות אפשריות של התלמידים: הייתי רוצה ללמוד איך בדיוק מגיעים לירח וכמה זמן זה לוקח/ מעניין אותי לדעת אם מסוכן לטוס לחלל ומה עלול להשתבש בדרך/ אני גם רוצה לגלות איך האסטרונאוטים חיים שם ומה הם עושים כשהם בחלל.	תשובות אפשריות של התלמידים: אני יודע שהירח נמצא הכי קרוב לכדור הארץ בחלל, ושהאדם הגיע אליו עם חללית/ אני יודע שאסטרונאוטים טסים בחלל בתוך חלליות מיוחדות ולובשים חליפות חלל כדי לנשום/ אני יודע שאין כוח משיכה כמו בכדור הארץ, ולכן הם מרחפים.

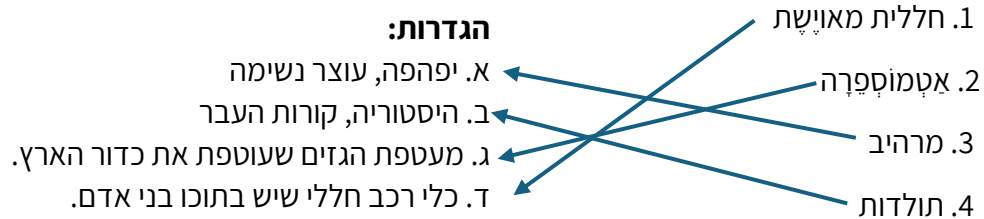
ג. חשיפה לאוצר מילים

השאלה לתלמידים:

מתחו קו בין המונח להגדרה המתאימה.

תשובה למורה:

מונחים:

חלק ב': קוראים ומבינים

נקודת עצירה:

השאלה לתלמידים:

השלימו את תעודת הזהות של המשימה:

תשובה למורה:

שם תוכנית החלל: "ארטמיס"

מי ארגן אותה (הסוכנות): נאס"א

מטרת העל של התוכנית: לשלוח חללית מאוישת (שיש בה אנשים) אל הקוטב הדרומי של הירח

ולחקר שם תחנת מחקר קבועה.

מס' האסטרונאוטים שהמריאו: ארבעה

נקודת עצירה:

השאלה לתלמידים: כתבו בצד ימין בטבלה איזו חללית (אפולו 13 / אוריון) מחזיקה בשיא הכתוב.

תשובה למורה:

שם החללית	השיא
אוריון	הגיעו למרחק של (406,771) קילומטרים מכדור הארץ
אפולו 13	הצליחו לצפות ב"ים המזרחי" בירח
ארטמיס	קבעו את שיא המרחק מכדור הארץ בשנות ה-70

נקודת עצירה

השאלה לתלמידים: סדרו את השלבים של חזרת החללית לכדור הארץ לפי הסדר הנכון המופיע

בטקסט (1 עד 4).

תשובה למורה:

- [3] החללית נחתה באוקיינוס השקט.
- [4] סירות אספו את האסטרונאוטים מן המים.
- [1] החללית שהתה 10 ימים בחלל.
- [2] החללית נכנסה לאטמוספירה במהירות עצומה של כ-40,000 קמ"ש.

משימת עצירה

השאלה לתלמידים: השלימו: (את השנה).

תשובה למורה:

השנה שבה נאמר המשפט המפורסם: "זהו צעד קטן לאדם, צעד גדול לאנושות" היא 1969.

חלק ג': הבנת הטקסט

שאלה	ממד הבנה	סוג שאלה	תשובה נכונה / תוכן מפתח תשובה
1	איתור מידע	רב ברירה	ג) ארבע משימות.
2	איתור מידע	פתוחה	תחנת מחקר קבועה.
3	איתור מידע	רב ברירה	ד) 1972
4	איתור מידע	פתוחה	א) יורי גגרין
5	איתור מידע	רב ברירה	באוקיינוס השקט
6	היסק	רב ברירה	ב) שברו את השיא והגיעו להישג גבוה יותר.

שאלה	ממד הבנה	סוג שאלה	תשובה נכונה / תוכן מפתח תשובה
7	היסק	פתוחה	כי המשימה הזו הייתה רק הכנה לקראת משימות ההמשך (ארטמיס 3 ו-4) שבהן תתבצע הנחיתה הממשית על הירח.
8	היסק	רב ברירה	(ב) כי המים מספקים נחיתה רכה ומונעים פגיעה באזורים מיושבים.
9	היסק	פתוחה	המשמעות היא שהצעד הפיזי של ארמסטרונג היה קטן, אך הוא סימל הישג טכנולוגי אדיר והיסטורי עבור כל בני האדם.
10	היסק	רב ברירה	(ג) להוסיף רקע היסטורי ועובדות עבר שקשורות לנושא הכתבה.
11	פרשנות ואינטגרציה	רב ברירה	(ב) האדם ממשיך לפרוץ גבולות, לחקור את החלל ו"לשבור" שיאים חדשים.
12	פרשנות ואינטגרציה	רב ברירה	(ב) משום שהוכחת יכולתה של החללית לשרוד את המסע חזרה, ובכך להבטיח את בטיחות האסטרונאוטים, היא תנאי הכרחי לביצוע הטיסות התכופות הנדרשות לתחזוקת תחנה קבועה.
13	פרשנות ואינטגרציה	פתוחה	הוא חווה התרגשות, פליאה, או השתאות. ההוכחה מהטקסט: הכתב מציין שהוא דיבר "בהתרגשות", והאסטרונאוט אמר שזה היה "הרגע המרהיב ביותר".
14	הערכה וביקורת	רב ברירה	(א) כדי להפוך את הכתבה לאמינה, עובדתית ומקצועית יותר.
15	הערכה וביקורת	רב ברירה	(ג) לדווח ולמסור מידע על אירוע חדשתי מרגש בתחום חקר החלל.

שאלה	ממד הבנה	סוג שאלה	תשובה נכונה / תוכן מפתח תשובה
16	הערכה וביקורת	פתוחה (גיבוש עמדה)	<p>קריטריונים להערכת תשובת התלמיד:</p> <p>1. הבעת עמדה ברורה: התלמיד מביע עמדה (בעד או נגד השקעה בחלל).</p> <p>2. נימוק לוגי ומבוסס: התלמיד מספק סיבה הגיונית שמסבירה את בחירתו (למשל: בעד - חקר החלל מקדם טכנולוגיות, עוזר לגלות דברים חדשים למען עתיד האנושות; נגד - יש בעיות חשובות כמו עוני, איכות סביבה ומחלות על כדור הארץ שצריך לפתור קודם).</p> <p>3. ניסוח והבעה: משפטים שלמים, סימני פיסוק ושימוש במילות קישור (לדעתי, מכיוון ש... לעומת זאת).</p> <p>דוגמה לתשובה מלאה (תשובה מיטבית): תשובה אופציונלית: לדעתי, חשוב מאוד להשקיע כסף בחקר החלל ולהקים תחנת מחקר. למרות שזה יקר, כשאנחנו חוקרים את החלל אנחנו מפתחים טכנולוגיות חדשות שיכולות לעזור לנו גם פה בכדור הארץ. בנוסף, חשוב שבני האדם ימשיכו לגלות דברים חדשים על היקום שלנו.</p>

חלק ד': פינת הלשון

מספר חידה	סוג שאלה	תשובה נכונה (לסגורות)	משוב / תשובה מצופה (לפתוחות)
שם המספר			
1	רב ברירה	ג	כי המילה "אסטרונוטים" היא בלשון זכר, והמילה "משימות" היא בלשון נקבה.
2	רב ברירה	א	אפולו שלוש-עשרה

מספר חידה	סוג שאלה	תשובה נכונה (לסגורות)	משוב / תשובה מצופה (לפתוחות)
3	רב ברירה	ב	שְמוֹנָה
סימני פיסוק			
4	רב ברירה	ב	לציין שאלו כינויים של תוכנית ושל חללית.
5	רב ברירה	ג	כדי לתת הסבר ופירוש למילה הקשה "מאוישת" שמופיעה לפני כן.
6	רב ברירה	א	להציג ציטוט מדויק מילה-במילה של דברים שמישהו אמר.
מילות קישור			
7	רב ברירה	ב	אולם
8	רב ברירה	ג	קשר של תוצאה (בזכות המרחק שהגיעו אליו, התוצאה היא שבירת השיא).
9	רב ברירה	ב	להוסיף מידע על עוד הישג מרשים של האסטרונוטים, בנוסף להישגים הקודמים.
שורשים			
10	רב ברירה	ד	א.נ.ש

הפיקוח על הוראת העברית ביסודי - המזכירות הפדגוגית, אגף שפות

משוב / תשובה מצופה (לפתוחות)	תשובה נכונה (לסגורות)	סוג שאלה	מספר חידה
נ.ח.ת	-	פתוחה	11
מרחק	א	רב ברירה	12

חלק ה': רגע, כותבים...

משימה 1

יומן מסע אישי (רפלקציה)

הַאֶסְטֵרוֹנֹאוֹט רִיד וְיֶסְמֵן סִיפֵר בִּהְתְּרָגְשׁוֹת, שֶׁכֵּאֲשֶׁר צִפֵּה מֵהַחֲלָל בְּכַדּוֹר הָאֶרֶץ וּבְזוּהַר הַצִּפּוֹנִי, זֶה הָיָה "הֶרְגֵעַ הַמְרָהִיב בִּיּוֹתֵר". חִישְׁבוּ עַל כָּל מָה שֶׁקְרָאתֶם בְּכֹתְבָהּ "שִׂיִּאִים חֲדָשִׁים בַּחֲלָל". בַּחֲרוּ עוֹבְדָה אַחַת, שִׂיא אֶחָד אוּ רֵגַע אֶחָד מִתּוֹךְ הַטְּקֵסְט שֶׁגֵּרַם לָכֶם לְהִתְפַּעֵל, לְהִסְתַּקֵּן אוּ לְהִתְרַגֵּשׁ. כְּתוּבוּ קֵטַע קָצֵר (4-5 מִשְׁפָּטִים) לְיוֹמֵן הַמַּסַּע הָאִישִׁי שֶׁלָּכֶם:

- שִׁתְפוּ אִיזָה פֶּרֶט מִיַּדַּע בַּחֲרַתֶּם (לְמִשָּׁל: הַמְהִירוֹת הָעֲצוּמָה שֶׁל הַחֲלָלִית, הַמְרַחֵק מִכַּדּוֹר הָאֶרֶץ, אוּ הָאֲדָם הָרֵאשׁוֹן בַּחֲלָל).
- הַסְבִּירוּ וְנִמְקוּ: מִדּוּעַ בַּחֲרַתֶּם דּוּקָא בְּפֶרֶט הַזֶּה? אִיזוֹ מַחֲשָׁבָה אוּ תוֹבְנָה חֲדָשָׁה הוּא נִתֵּן לָכֶם עַל הִיכּוּלוֹת שֶׁל בְּנֵי הָאֲדָם?

תשובה לדוגמה

שְׁלוֹם יוֹמֵן יֶקֶר,
הַפֶּרֶט שֶׁבַּחֲרַתִּי הוּא הַמְהִירוֹת הָעֲצוּמָה שֶׁל הַחֲלָלִית, שֶׁהִגִּיעָה לְמַהִירוֹת מְאֹד גְּבוּוּהָ בְּזִמְנֵן הַחֲזָרָה לְכַדּוֹר הָאֶרֶץ. זֶה מִמַּשׁ הִפְתִּיעַ אוֹתִי כִּי לֹא יָדַעְתִּי שֶׁמִּשְׁהוּ יִכּוּל לְזוּז כָּל כֶּךָ מְהֵרָ. בַּחֲרַתִּי בְּפֶרֶט הַזֶּה כִּי הוּא מְרָאָה כְּמֵה בְּנֵי אָדָם חֲכָמִים וְיוֹדְעִים לְפַתַּח טֶכְנֹלוֹגְיָה מִתְקַדָּמָה. זֶה גֵּרַם לִי לְחַשׁוֹב שֶׁבְּנֵי אָדָם יִכּוּלִים לְהַשִּׁיג דְּבָרִים מִדְּהִימִים אִם הֵם עוֹבְדִים קֶשֶׁה וְלֹא מוֹוֹתֵרִים.

מִמְנִי,

אֶרִיאֵל

הַסְבֵּר: עַל מָה מַעִידָה תְּשׁוּבָה זוֹ?

- פְּנִיָּה יִשִּׁירָה לְנִמְעָנִים – מִיִּיצַרְתִּי קֶשֶׁר וּמַעוֹדְדַת אִמְפִּתִּיָּה.
- שִׁימוּשׁ בְּמִידַע סְפָצִיפִי מֵהַטְּקֵסְט: צִיּוֹן הַמְהִירוֹת הַגְּבוּוּהָ שֶׁל הַחֲלָלִית.
- הַצַּגְתִּי תוֹבְנָה מַעֲמִיקָה עַל הִיכּוּלוֹת שֶׁל בְּנֵי הָאֲדָם.
- שְׁמִירָה עַל מְבִנָּה מִכְּתָב: פְּנִיָּה, גּוֹף, חֲתִימָה.

משימה 2

נאום לאומה (כתיבת דעה)

בשנת 1969, כְּשֶׁהָאֶסְטֵרוֹנֹאוֹט נִיל אֶרְמֶסְטֵרוֹנְגְ דֶרְךְ לְרֵאשׁוֹנָה עַל הִירַח, הוּא אָמַר אֶת הַמִּשְׁפָּט הַמְּפֹרָסִם: "זֶהוּ צַעַד קָטָן לְאָדָם, צַעַד גָּדוֹל לְאִנוּשׁוֹת". כַּעַתָּה, סוֹכְנוֹת הַחֲלָל מִתְכַנְנֹת שׁוֹב לְהִנְחִית בְּנֵי אָדָם עַל הִירַח וְלִהְיוֹת שֵׁם תַּחֲנַת מַחְקֵר קְבוּעָה בְּמִסְגֵּרַת תּוֹכֵנִית "אַרְטֵמִיס". הָאָם, לְדַעַתְכֶם הַמְּשִׁימָה הַחֲדָשָׁה הַזֹּאת הִיא גַם כֵּן "צַעַד גָּדוֹל לְאִנוּשׁוֹת"? כְּתֹבוּ קְטַע דְּעָה קְצָר (4-5 מִשְׁפָּטִים) שִׁוְקֵרָא בְּחֲדָשׁוֹת:

- הציגו את דעתכם הברורה (האם המשימה חשובה ותורמת לאנושות או לא?).
- כתבו לפחות נימוק אחד מבוסס, התומך בדעתכם.

תשובה לדוגמה

לדעתי, המשימה החדשה לירח היא כן "צעד גדול לאנושות". אם בני אדם יחזרו לירח ויקימו שם תחנת מחקר, הם יוכלו ללמוד דברים חדשים על החלל ועל כדור הארץ. זה חשוב כי הידע הזה יכול לעזור לנו בעתיד, למשל בפיתוח טכנולוגיות חדשות. בנוסף, זה מראה שבני אדם לא מפסיקים להתקדם ולחקור. לכן אני חושב שזו משימה חשובה מאוד.

הסבר: על מה מעידה תשובה זו?

- הבעת עמדה ברורה: "המשימה חשובה ותורמת לאנושות" / "המשימה לא חשובה ולא תורמת לאנושות"
- הצגת נימוק התומך בעמדה שננקטה, על בסיס מידע מתוך הטקסט.

משימה 3

הדו"ח המשותף (עבודה בזוגות)

עליכם לנסח מכתב רשמי קצר (כאסטרונוטים) למנהל סוכנות החלל (נאס"א) המסכם את המצב.

- אסטרונוט א': יכתוב את פסקת הפתיחה של המכתב, ויסכם לפחות שני שיאים חדשים שנקבעו במשימת ההכנה של החללית "אוריון" (היעזרו בפסקאות 2 ו-3 בטקסט).
- אסטרונוט ב': יכתוב את פסקת הסיום, ובה יתאר מהי התקווה ומהן המטרות שלכם לקראת משימות ההמשך (היעזרו בפסקאות 1 ו-4 בטקסט).
- חברו את שני החלקים למכתב אחד הגיוני, אל תשכחו לחתום עליו יחד!

תשובה לדוגמה:

לכבוד מנהל סוכנות החלל (נאס"א),

שלום רב,

במהלך משימת ההכנה של החללית "אוריון" נקבעו מספר שיאים חדשים וחשובים. החללית הגיעה למרחק גדול מאוד מכדור הארץ, יותר ממשימות קודמות, וגם טסה במהירות גבוהה במיוחד בזמן חזרתה. שיאים אלה מראים שהטכנולוגיה שלנו מתקדמת ושנחנו מוכנים למשימות גדולות יותר בעתיד.

בהמשך לכך, התקווה שלנו היא להמשיך ולחקור את החלל ואף להנחית בני אדם שוב על הירח במסגרת המשימות הבאות. אנו שואפים להקים תחנת מחקר שתעזור לנו ללמוד עוד על החלל ועל האפשרות לחיות בו בעתיד. אנחנו מאמינים שהמשימות האלה יעזרו לאנושות להתקדם ולגלות עולמות חדשים.

בברכה,

יונתן ושי